

WANDELEN IN SIMPELVELD

Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij

Hoeve Scholtissenhof

Deze wandeling voert u door de uitgestrekte Romeinse Vallei van Bocholtz in de gemeente Simpelveld.

In dit gebied zijn vele restanten uit de periode van de Romeinse tijd (van 75 vóór tot 200 na Christus) teruggevonden. Het sterke wetenschappelijke vermoeden bestaat, dat er een scala aan restanten nog niet ontdekt is. Inmiddels zijn ontdekt: vier Romeinse villa's, een grafveld, een Romeinse weg en een tumulusgraf (grafheuvel) met een askist. Allemaal uit de periode 75 vóór tot 200 na Christus. Niet alleen een onmetelijke rijkdom voor de historici en archeologen, maar ook voor de mensen, die louter geïnteresseerd zijn in de Romeinse geschiedenis van deze heuvelachtige streek aan het uiterste randje van Nederland. Tijdens de circa 5 kilometer lange wandeling is het goed om af en toe even te stoppen, te genieten van het landschap en de stilte. Als u uw ogen sluit en even naar de stilte luistert, hoort u misschien

een legioen Romeinse strijdkrachten passeren. Illusie? Natuurlijk, maar dat is juist de kracht van deze wandeling! Het gaat niet zozeer om wat u ziet, maar meer om wat u niet meer ziet of nog niet zichtbaar is.

Bij het startpunt Hoeve Scholtissenhof bevindt zich een halte van de ZLSM van waaruit u met een authentieke railbus naar het hoofdstation in Simpelveld kunt reizen. Voor info over reistijden: www.zlsm.nl. Deze hoeve is opgetrokken uit Bocholtzer steen, een hardere steensoort dan de bekendere Kunrader steen en veel harder dan mergelsteen. Als u per auto komt, dan is er parkeergelegenheid. Hoeve Scholtissenhof herbergt behalve het boerenbedrijf een terras op de binnenplaats, waar Limburgse streekproducten worden geserveerd. Ook is hier de permanente expositie 'Klein Limburg' ondergebracht.

Als u Hoeve Scholtissenhof verlaat, gaat u linksaf en volgt de Heiweg. Na 400 meter gaat u opnieuw linksaf (Orsbacherweg). Deze weg loopt richting Duitsland. U volgt de Orsbacherweg ruim één kilometer en gaat vervolgens scherp linksaf de Schiltjensweg in. Op de hoek staat een wegwijk.

In dit gebied bevonden zich rond het begin van onze jaartelling een concentratie Romeinse villa's, waarvan er inmiddels een viertal bekend is, zij hebben de namen gekregen van de straten: Villa Schiltjensweg, Villa Orsbacherweg, Villa Vlengendaal en Villa Dellender. Het is natuurlijk gissen hoe deze villa's in werkelijkheid genoemd werden. Het Tumulusgraf met de daarin gevonden askist blijkt centraal te liggen binnen een kwadrant van waarschijnlijk vier villa's. Twee

villa's worden vermoed op basis van oppervlaktevondsten. De locatie van de Villa Schiltjensweg ligt ongeveer 500 meter ten zuidwesten van het graf. De Villa Orsbacherweg wordt vermoed op 500 meter ten noordwesten van het graf. Beide plekken zijn nog niet geheel onderzocht, maar worden wel aangemerkt als monument van hoge archeologische waarde. De Villa Vlengendaal ligt slechts 300 meter ten oosten van het graf. Er is een vermoeden dat er een verbinding was tussen deze villa en het Tumulusgraf. De Villa Dellender bevindt zich op ongeveer 1250 meter ten noordoosten van het graf en ligt deels op Duits en deels op Nederlands grondgebied. Zeker aan Duitse zijde zijn goed geconserveerde restanten van het hoofgebouw gevonden. De villa's zijn na onderzoek weer onder de grond bedolven. Torenhoge kosten voor onderhoud en beheer liggen hieraan ten grondslag.

ASKIST VAN BOCHOLTZ

In het najaar van 2003 ontdekte boer Huperet uit Bocholtz een sarcofaag. Hij was in de veronderstelling dat zijn ploeg in kalksteen terecht was gekomen. Nadat hij een gat gegraven had, bleek er een zandstenen askist te liggen. Het deksel was deels door het ploegen

begraven, zodat iedere voorbijganger het graf kon zien. De as van arme mensen werd in de weilanden verder van de weg begraven, vaak zonder grafgraven of enige vorm van herkenbaarheid.

U volgt de Schiltjensweg ongeveer 700 meter en gaat op de y-splitsing scherp naar rechts (Rouwkoulerweg). Na ongeveer 500 meter gaat u linksaf (Helweg).

losgeschoten. De Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek is toen direct begonnen met het blootleggen en opgraven van de askist. De hele kuil rondom de sarcofaag bleek vol te liggen met grafgraven zoals bronzen kruiken, de inmiddels beroemde bronzen buste balsarium, een bronzen steelpan, een bronzen olielampje en een glazen zeshoekige fles. Opmerkelijk was het ijzeren klapstoeltje, dat tegen de kist aanstond. Een bijzonder graf was gevonden! Gezien de vondsten moet het om een man of vrouw van aanzien gaan. Naar alle waarschijnlijkheid een rijke bewoner van de Villa Vlegendaal. Het is niet helemaal duidelijk hoe het graf er boven de grond heeft uitgezien. Er kan een gedenksteen op hebben gelegen met de beeltenis van de overledene. Waarschijnlijk heeft de askist en grafkamer onder een grafheuvel of tumulus gelegen.

In het Thermenmuseum in Heerlen is zowel de askist als een deel van de vondsten tentoongesteld. Een indrukwekkende lichtpresentatie geeft de vondst en geschiedenis van deze askist weer. Romeinen geloofden in een leven na de dood. Hun graf was een soort 'huis na de dood'. Crematie was in die tijd een normale zaak, pas veel later in de Romeinse tijd werden de doden begraven op grafvelden buiten de stad. Crematie en asbegroving gebeurden niet altijd op dezelfde plaats. Was de overledene rijk geweest, dan werd hij of zij langs een heerbaan

VILLA VLENGENDAAL

De filosofiestudent Adolf Vaessen van Rolduc ontdekte in 1910 de restanten van een Romeinse nederzetting. In de jaren daarna werd de uit de 2e eeuw stammende villa vrij gegraven. Het woongedeelte had aan de linker- en rechtervoorkant een hoektoren en was volledig ommuurd. In de zuidwestelijke vleugel bevond zich een uit zes vertrekken bestaande badgelegenheid, met onder andere warme en koude baden. Er waren in totaal 13 woonvertrekken, luxueus ingericht met beschilderde wanden en voorzien van een ingenieus verwarmingssysteem. De uitzonderlijk grote villa was 44 meter lang en 31 meter breed.

ZILVERSCHAT VILLA DELLENDER

In 1983 is er even buiten deze villa - op Duits grondgebied - door een amateurarcheoloog een zilverchat van 700 zilveren Romeinse munten gevonden.

ROMEINSE WEG

Aan de zuidoostelijke kant van de Helweg, tussen de Villa Vlegendaal en Dellender in, bevindt zich een gedeelte van een Romeinse weg of heerbaan, die in noordelijke richting aansluiting vindt op de Via Belgica. De meeste villa's en grafvelden bevonden zich naast een heerbaan. In de nabijheid van Bocholtz kruisten twee belangrijke heerbanen: de heerbaan Boulogne-Keulen

(Via Belgica) en de heerbaan Trier-Xanten. Tot de 18e eeuw werden de heerbanen gebruikt.

GRAFVELD LANGS DE HEWEG

Naar alle waarschijnlijkheid is het tumulusgraf niet het enige grafmonument in de omgeving. Een paar honderd meter richting het noorden, langs de Helweg, wordt een Romeins grafveld vernoemd. Luchtfoto's en een oudheidkundig onderzoek tonen dit aan.

U vervolgt de Helweg en steekt de spoorlijn van de ZLSM over. Vervolgens komt u op de weg met de naam De Baan. Na 200 meter gaat u linksaf en via de Minister Ruijsstraat, de Dr. Nolensstraat en de Heiweg steekt u vervolgens weer de spoorlijn over en ziet u het beginpunt van deze route: Hoeve Scholtissenhof.

